

ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA POZIOM ROZSZERZONY

Zdający otrzymuje punkty tylko za poprawne rozwiązania, precyzyjnie odpowiadające poleceniom zawartym w zadaniach.

Poprawne rozwiązania zadań, uwzględniające inny tok rozumowania niż podany w modelu, oceniane są zgodnie z zasadami punktacji.

- Gdy do jednego polecenia zdający podaje kilka odpowiedzi (z których jedna jest prawidłowa, inne nieprawidłowe), to nie otrzymuje punktów za żadną z nich.
- Jeżeli polecenie brzmi: *Napisz równanie reakcji...*, to w odpowiedzi zdający powinien napisać równanie reakcji chemicznej, a nie jej schemat.
- Dobór współczynników w równaniach reakcji chemicznych może różnić się od przedstawionego w modelu (np. mogą być z wielokrotnione), ale bilans musi być prawidłowy. Niewłaściwy dobór lub brak współczynników powoduje utratę 1 punktu za zapis tego równania.
- W rozwiązaniach zadań rachunkowych oceniane są: metoda, wykonanie obliczeń i podanie wyniku z jednostką. Błędny zapis jednostki lub jej brak przy ostatecznym wyniku liczbowym powoduje utratę 1 punktu. W obliczeniach wymagane jest poprawne zaokrąglenie wyników liczbowych.
- Za poprawne obliczenia będące konsekwencją zastosowania niepoprawnej metody zdający nie otrzymuje punktów.
- Za poprawne spostrzeżenia i wnioski będące konsekwencją niewłaściwie zaprojektowanego doświadczenia zdający nie otrzymuje punktów.

Za napisanie wzorów strukturalnych zamiast wzorów półstrukturalnych (grupowych) nie odejmuje się punktów.

Zapis „↑”, „↓” w równaniach reakcji nie jest wymagany.

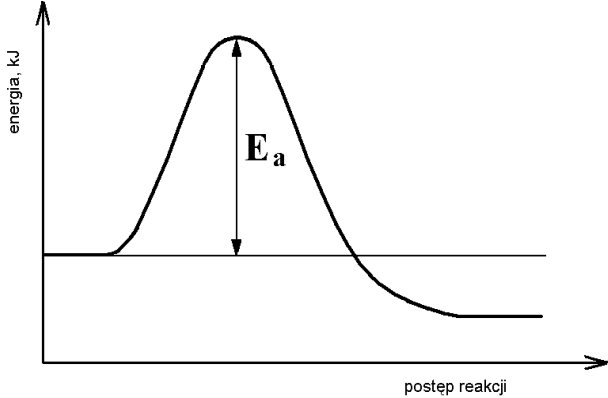
Należy uznać „Δ” jako oznaczenie podwyższonej temperatury.

W równaniach reakcji, w których ustala się stan równowagi, brak „⇌” nie powoduje utraty punktów.

Elementy odpowiedzi umieszczone w nawiasach nie są wymagane.

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja											
			za czynność	sumaryczna										
1.	- za podanie liczby atomowej, symbolu pierwiastka, fragmentu konfiguracji oraz stopni utlenienia: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Liczba atomowa</th><th>Symbol pierwiastka</th><th>Fragment konfiguracji (elektrony walencyjne)</th><th>Najwyższy stopień utlenienia</th><th>Najniższy stopień utlenienia</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>17 lub Z=17</td><td>Cl</td><td>3s²3p⁵ lub 3s²p⁵</td><td>VII lub + VII lub + 7 lub 7</td><td>- I lub - 1</td></tr> </tbody> </table>	Liczba atomowa	Symbol pierwiastka	Fragment konfiguracji (elektrony walencyjne)	Najwyższy stopień utlenienia	Najniższy stopień utlenienia	17 lub Z=17	Cl	3s²3p⁵ lub 3s²p⁵	VII lub + VII lub + 7 lub 7	- I lub - 1		Za 5 uzupełnień – 2 pkt; za 4,3 uzupełnienia – 1 pkt; za 2,1 lub brak uzupełnień – 0 pkt. 2p	
Liczba atomowa	Symbol pierwiastka	Fragment konfiguracji (elektrony walencyjne)	Najwyższy stopień utlenienia	Najniższy stopień utlenienia										
17 lub Z=17	Cl	3s²3p⁵ lub 3s²p⁵	VII lub + VII lub + 7 lub 7	- I lub - 1										
2.	- za podanie nazw obu związków: Związku bardziej lotnego: propanon lub aceton Związku tworzącego wiązania wodorowe: propan-1-ol		1p	1p										
3.	-za napisanie równania przemiany: ${}^{54}_{26}\text{Fe} + {}^1_0\text{n} \rightarrow {}^{51}_{24}\text{Cr} + {}^4_2\text{He}$ lub ${}^{54}_{26}\text{Fe} + {}^1_0\text{n} \rightarrow {}^{51}_{24}\text{Cr} + {}^4_2\alpha$ lub ${}^{54}_{26}\text{Fe} + \text{n} \rightarrow {}^{51}_{24}\text{Cr} + \alpha$		1p	1p										

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja									
			za czynność	sumaryczna								
4.	- za uzupełnienie tabeli wzorami wybranych tlenków: 1. SiO_2 2. NO 3. CaO		1p	1p								
5.	- za określenie charakteru chemicznego tlenku cynku: amfoteryczny - za napisanie dwóch równań reakcji: Równanie reakcji z kwasem solnym: $\text{ZnO} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{Zn}^{2+} + \text{H}_2\text{O}$ Równanie reakcji z wodorotlenkiem sodu: $\text{ZnO} + 2\text{OH}^- + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Zn}(\text{OH})_4^{2-}$		1p 2 x 1p	3p								
6.	- za uzupełnienie tabeli (za uzupełnienie każdego wiersza 1pkt): <table><tr><th colspan="2">Sprzężona para</th></tr><tr><td>kwasy</td><td>zasada</td></tr><tr><td>HSO_3^-</td><td>SO_3^{2-}</td></tr><tr><td>H_3O^+</td><td>H_2O</td></tr></table>	Sprzężona para		kwasy	zasada	HSO_3^-	SO_3^{2-}	H_3O^+	H_2O		2 x 1p	2p
Sprzężona para												
kwasy	zasada											
HSO_3^-	SO_3^{2-}											
H_3O^+	H_2O											
7.	- za odpowiedź: (wydajność) zmaleje		1p	1p								

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
8.	a) za napisanie równania reakcji: $2\text{Na} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{NaOH} + \text{H}_2$ b) za narysowanie wykresu: za zaznaczenie na wykresie odcinka odpowiadającego energii aktywacji: 		1p 1p 1p	3p
9.	- za napisanie odpowiedzi: (użycie katalizatora) nie wpływa (na wartość i znak entalpii), lub nie		1p	1p
10.	- za podanie wzoru katalizatora: I_2 - za napisanie sumarycznego równania reakcji: $\text{CH}_3\text{CHO} \rightarrow \text{CH}_4 + \text{CO}$ lub $\text{CH}_3\text{CHO} + \text{I}_2 + \text{CH}_3\text{I} + \text{HI} \rightarrow \text{CH}_4 + \text{CO} + \text{I}_2 + \text{CH}_3\text{I} + \text{HI}$		1p 1p	2p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
11.	a) za napisanie równania reakcji: $\text{CH}_3\text{COOH} + \text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH} \xrightleftharpoons{(\text{H}_2\text{SO}_4)} \text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3 + \text{H}_2\text{O}$ lub $\text{CH}_3\text{COOH} + \text{C}_2\text{H}_5\text{OH} \xrightleftharpoons{(\text{H}_2\text{SO}_4)} \text{CH}_3\text{COOC}_2\text{H}_5 + \text{H}_2\text{O}$ b) za podanie liczby moli estru: 0,67 (mola estru)		1p 1p	2p
12.	- za prawidłowe wskazanie probówki: II lub w drugiej lub z CaSO₄	Należy uznać wskazanie: probówka z CaCl₂	1p	1p
13.	a) za napisanie dwóch równań reakcji: Równania I: $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3 + 6\text{NaOH} \rightarrow 2\text{Fe}(\text{OH})_3 (\downarrow) + 3\text{Na}_2\text{SO}_4$ Równania II: $2\text{Fe}(\text{OH})_3 \xrightarrow{(\text{temp.})} \text{Fe}_2\text{O}_3 + 3\text{H}_2\text{O}$ b) za podanie metody wydzielenia węglanu wapnia: sączenie lub dekantacja lub (Powstający) osad można odsączyć. lub Można zdekantować roztwór znad osadu.		2 x 1p 1 p	3p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
14.	a) za podanie wzorów lub nazw reagentów: Reagent 1.: HCl lub kwask solny Reagent 2.: np. Na₂CO₃ lub węglan sodu (albo wzór lub nazwa innego rozpuszczalnego węglanu) b) za napisanie równań reakcji: 1.: CaO + 2H⁺ → Ca²⁺ + H₂O 2.: Ca²⁺ + CO₃²⁻ → CaCO₃(↓) (za pełny zapis jonowy należy przyznać 1 punkt)		1p	3p
15.	- za podanie numeru wskaźnika: II		1p	

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
16.	a) za metodę: za obliczenia i wynik: pH=12 przykładowe rozwiązanie: $n = \frac{2\text{g}}{40\text{g/mol}} = 0,05 \text{ mola}$ $c_m = \frac{0,05\text{mol}}{5\text{dm}^3} = 0,01\text{mol/dm}^3$ $[\text{OH}^-] = 0,01\text{mol/dm}^3 \quad \text{pOH} = 2$ $\text{pH} = 14 - 2 = 12$ lub $[\text{OH}^-] = 0,01\text{mol/dm}^3 \quad [\text{H}^+] = \frac{10^{-14}}{0,01} = 10^{-12}\text{mol/dm}^3$ $\text{pH} = -\log 10^{-12} = 12 \quad \underline{\text{pH}=12}$ b) za określenie barwy wskaźnika: czerwona	Należy zwrócić uwagę na zależność wartości wyniku końcowego od ewentualnych wcześniejszych zaokrągleń. Należy uznać za poprawne wszystkie wyniki, które są konsekwencją przyjętych przez zdającego poprawnych zaokrągleń. Uwaga: barwa wskaźnika jest punktowana, gdy zdający wykona jakieś obliczenia, nawet jeśli są one złe, ale odpowiedź jest spójna z jego obliczeniami – nie traci punktu.	1p 1p 1p	3p
17.	a) za podanie barw papierka wskaźnikowego w każdym z roztworów: Roztwór chlorku glinu: na czerwono Roztwór etanolanu sodu: na niebiesko lub zielono lub niebieskozielono. b) za napisanie wzoru: Al(OH)₃		1p 1p	2p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
18.	- za metodę: - za obliczenia i wynik z jednostką: 535,7 kg przykładowe rozwiązanie: $\text{Fe}_2\text{O}_3 + 3\text{CO} \rightarrow 2\text{Fe} + 3\text{CO}_2$ $\begin{array}{rcl} 160 \text{ kg} & - & 112 \text{ kg} \\ x & - & 300 \text{ kg} \end{array}$ $x = 428,6 \text{ kg}$ $428,6 \text{ kg} - 80\%$ $y - 100\% \quad \text{lub} \quad 80\% = \frac{428,6 \text{ kg}}{m_{\text{oczekiwana}}} \cdot 100\%$ $y = \underline{535,7 \text{ kg Fe}_2\text{O}_3} \quad m_{\text{oczekiwana}} = 535,7 \text{ kg Fe}_2\text{O}_3$ lub $80\% = \frac{300 \text{ kg}}{m_{\text{oczekiwana}}} \cdot 100\% \quad m_{\text{oczekiwana}} = 375 \text{ kg Fe}$ $\begin{array}{rcl} 160 \text{ kg Fe}_2\text{O}_3 & - & 112 \text{ kg Fe} \\ x & - & 375 \text{ kg} \end{array}$ $x = 535,7 \text{ kg Fe}_2\text{O}_3$ lub $160 \text{ g} - 0,8 \cdot 112 \text{ g}$ $x - 300 \text{ kg} \quad x = 535,7 \text{ kg}$	Należy zwrócić uwagę na zależność wartości wyniku końcowego od ewentualnych wcześniejszych zaokrągleń. Należy uznać za poprawne wszystkie wyniki, które są konsekwencją przyjętych przez zdającego poprawnych zaokrągleń.	1p 1p	2p
19.	- za napisanie równania reakcji: $\text{MnO}_2 + 4\text{HCl} \rightarrow \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$		1p	1p

[illegible]

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
23.	- za metodę: - za obliczenia i wynik z jednostką: 0,64 g/dm³ Przykładowe rozwiązanie: $d = \frac{M_{\text{mol.}}}{V_{\text{mol.}}} \quad pV = nRT \quad V_{\text{mol}} = \frac{nRT}{p}$ $V_{\text{mol}} = \frac{1 \text{ mol} \cdot 83,1 \text{ hPa dm}^3 \text{ mol}^{-1} \text{ K}^{-1} \cdot 303 \text{ K}}{1013 \text{ hPa}}$ $V_{\text{mol}} = 24,86 \text{ dm}^3 / \text{mol} \quad M_{\text{mol}} = 16 \text{ g/mol}$ $d = \frac{16 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}}{24,86 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}} = 0,64 \text{ g/dm}^3$ lub $\frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2} \Rightarrow V_2 = \frac{V_1 \cdot T_2}{T_1}$ $V_2 = \frac{22,4 \cdot 303}{273}$ $V_2 = 24,86 \text{ dm}^3 / \text{mol}$ $d = \frac{16 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}}{24,86 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}}$ $d = 0,64 \text{ g/dm}^3$		1p 1p	2p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
24.	a) za napisanie równania reakcji: $\text{CaC}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CH}\equiv\text{CH} + \text{Ca(OH)}_2$ lub $\text{CaC}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{C}_2\text{H}_2 + \text{Ca(OH)}_2$ b) za podanie wzoru związku C: $\text{CH}_3\text{-CHBr}_2$ c) za podanie wzoru i nazwy systematycznej związku D: Wzór związku: $\text{CH}_3\text{-CHO}$ Nazwa związku: etanal		1p 1p 1p	3p
25.	- za napisanie dwóch równań reakcji: $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_2\text{Cl}$ $\text{CH}_3\text{CH}_3 + \text{Cl}_2 \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_2\text{Cl} + \text{HCl}$ lub $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH} + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_2\text{Cl} + \text{H}_2\text{O}$		2 x 1p	2p
26.	a) za podanie nazwy gazu: metanal b) za określenie typu reakcji: (reakcja) polimeryzacji lub polimeryzacja		1p 1p	2p
27.	- za podanie dwóch zależności np.: Zależność 1.: Ze wzrostem długości łańcucha węglowego wzrasta temperatura wrzenia alkoholi. lub Im krótszy łańcuch węglowy, tym niższa temperatura wrzenia alkoholu. Zależność 2.: Im bardziej rozgałęziony łańcuch, tym niższa temperatura wrzenia alkoholu.		2 x 1p	2p
28.	- za podanie nazwy alkoholu: heksan-1-ol lub heptan-1-ol		1p	1p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
29.	a) za podanie nazw substancji w probówkach: Probówka I: metanol Probówka II: kw酸 etanowy (octowy) b) za stwierdzenie: (Substancja w probówce III jest) reduktorem .		2 x 1p	3p
30.	a) za narysowanie wzoru dipeptydu: $\begin{array}{ccccccc} \text{H}_2\text{N} & -\text{CH} & -\text{CO}- & \text{NH}- & \text{CH} & -\text{COOH} \\ & & & & & \\ & \text{CH}_2 & & & \text{CH}_2 & \\ & & & & & \\ & \text{OH} & & & \text{OH} & \end{array}$ lub $\begin{array}{ccccccc} & & \text{O} & & & \text{O} & \\ & & & & & & \\ \text{H}_2\text{N} & -\text{CH} & - & \text{C} & -\text{NH}- & \text{CH} & -\text{C}- \\ & & & & & & \\ & \text{CH}_2 & & & & \text{CH}_2 & \\ & & & & & & \\ & \text{OH} & & & & \text{OH} & \end{array}$ $\begin{array}{ccccccc} & & \text{O} & & & & \\ & & & & & & \\ \text{H}_2\text{N} & -\text{CH} & - & \text{C} & -\text{NH}- & \text{CH} & -\text{COOH} \\ & & & & & & \\ & \text{CH}_2 & & & & \text{CH}_2 & \\ & & & & & & \\ & \text{OH} & & & & \text{OH} & \end{array}$ b) za określenie rzędowości: I(-rzędowy) lub 1°	Jeżeli zdający narysuje prawidłowo wzór cyklicznego dipeptydu również otrzymuje 1 pkt.	1p	2p

Zadanie	Kryteria oceniania Model odpowiedzi	Uwagi	Punktacja	
			za czynność	sumaryczna
31.	- za podanie wzoru aminokwasu: $\begin{array}{c} \text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH-COOH} \\ \\ \text{NH}_2 \end{array}$ lub $\begin{array}{c} \text{CH}_3\text{-CH-CH}_2\text{-COOH} \\ \\ \text{NH}_2 \end{array}$ lub $\begin{array}{cc} \text{CH}_2\text{-CH-COOH} \\ \quad \\ \text{NH}_2 \quad \text{CH}_3 \end{array}$		1p	1p
32.	- za napisanie wzoru monomeru: $\begin{array}{c} \text{CH=CH}_2 \\ \\ \text{C}_6\text{H}_5 \end{array}$		1p	1p